

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 < 05 >
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétközi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkezik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 10.

Az új szavazás.

Olyan formán vagyunk már az alkotmányos jogaink gyakorlásával is, mint az adóval, csak a terhét érezzük, de a hasznát minél kevésbé. Nem csoda aztán, ha egy-egy képviselő választásnál fele, vagy harmada szavaz le a választóknak. Az alkotmányos mozzanatok kezdenek párin alól esni.

Ha aztán valami újabb dolog jön, valami újabb eszme, melybe befolyhatunk szavazatunkkal, úgy érezzük, mintha nem jogunkat gyakoroltuk volna szavazatunk által a magunk hasznára, hanem kegyet a dologgal szemben.

Megingott a sok visszaélés miatt bennünk a hit, hogy szavazatunkkal jobb viszonyokat teremthetnénk, azért minden szavazás iránt közömbösek leszünk — kiöntjük a mosóvízzel együtt a gyermeket is.

Mert igenis van még sok alkalom, melynél, ha szavazati jogunkkal élünk — valódi hasznunkra munkálunk és nem minden szavazatszedés van agyonütve a korrupcióval.

Itt van p. o. az újabb autonómiai választás. Köt-e valami érdek bennünket ez ügyhöz? Mit választunk, ha aut. képviselőt választunk?

Nagy érdekünk forog szóban, ha az autonómia megvalósítását munkáljuk. Hisz mindenki előtt ismeretes, hogy az 1848. XX. t. cz. kimondása óta a kath. vallás

megszűnt államvallás lenni, s míg így az állam támogatását elvesztette, másrészt nem tudta lerázni annak gyámkodását. A jó akaratot felmondta az állam az egyházunknak, de a tanulmányi és vallás alap millióit megtartotta magának s úgy számol róla, ahogy jól esik.

A püspökök, kanonokok, apátok stb. főpapok kinevezési jogát megkaparintotta a kormány magának, pedig ezt a jogot nem a kormányférfiaknak — akik más vallásuk is lehetnek — hanem az apostoli királynak adta a szentszék.

Iskoláinkkal úgy parancsol a kormány, akár a magáéval s míg más felekezetek iskoláiba bekukkanni sem mer, a miénkre csak úgy küldi az ukázokat.

S még száz féle mód van, melylyel egyházunk ügyében az a kormány rendelkezik, mely magát felekezetlennek vallja; rendelkezik velünk, kikben, azt hiszem van annyi intelligencia, hogy ügyeinket magunk is el tudnók intézni.

Érdekel-e hát minket az az áramlat, mely ezeket a mi természetes jogainkat akarja kezeinkbe adni?

Azt hiszen könnyű belátni azt az óriási fordulatot, mely egyházi, sőt az egyházban anyagi javainknál is beállana az önrendelkezési jog gyakorlatával, vagyis az autonómia behozatala által.

Mi dolguk lesz azoknak, akiket képviselőnkül választunk? Erre csak azt válaszoljuk, hogy nagy felelősséggel és sok munkával járó állást vállalnak a kongresszusi képviselők, mert az 1871. június hó 12-en a király által alkotmányos

hozzájárulás végett a kormányhoz leküldött kész autonómiai törvényeket kell hatályba léptetniök, illetve némi átdolgozás után az alkotmányos hozzájárulást e törvényekhez kieszközölniök.

Az autonómia ügye tehát minden katolikusnak legnagyobb érdekét képezi, mely által nagy jogokat szerzünk vissza s megszüntetjük azt az anomáliát, hogy rólunk, de nélkülünk határozzanak.

De mindenek felett való az az eredménye az önkormányzatnak, hogy megismerjük egymást, hogy érezni fogjuk az össze tartozandóságot, hogy a katolikus ember nem csak katolikusnak, de a katolikuság részének fogja érezni magát, hogy lesz katolikus öntudat.

Ma bizony úgy állunk, hogy ahol más felekezet van tulsulyban, ott katolikus ember lézengeni is alig tud, hogy pozíciót tudna foglalni, míg ahol a kath. elv van tulsulyban, ott tanyát lel minden Isten teremtése, mégis a tetejébe mi vagyunk a türelmetlenek.

Ma még olyan senki fia a katolikus ember a mindenféle klikkek és felekezetek között s így daczára számbeli óriási tulsulyunknak, bátran szólhatunk elnyomatásról, ha katolikus ügyről van szó.

Mert nem ismerjük egymást, mert nincs meg bennünk az összetartás érzete sem, ami másoknál már arroganciává, vagy klikk rendszerré üttötte ki magát.

Nem uralkodást, csak jogos pozíciónk elfoglalhatását várjuk az autonómiától, s ezt egyéb jogainkkal együtt meghozza, ha kitartóan csoportosulunk a zászló körül.

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

A férfi sorsa.

Írta: Thury László.

— Gyi betyár, gyi kesely!
 Fekete Gáll Péter közzé vág a két lónak; nagy porfelhő verődik fel, a nap izzó sugara alig tud keresztül törni rajta. Poros, piszkos az útfélen minden, szürke a falfél, szürke a letaposott gyeppén, mint a kerek kilométerkő, meg a kiszáradt patakon átvezető kőhid fala. Csak az érő buzakalász szép tiszta sárga, — azon nem áll meg a por, olyan mint a színarany.

De boldog ember is, a ki belevághatja pengő, fénylő kaszáját, s a nehéz munka után fáradtan, de meglegedetten térhet csendes tűzhelyéhez.

De hogy is juthat ilyen gondolat a Gáll Péter eszébe. Miért ne lenne úgy? Két karja erős, mint az acél, arczán az egészség rózsái nyílnak, — ép, fiatal, egészséges ember, s ha Isten is úgy akarja, ő is belekezd a boldog munkába, ha acélosodni kezd a mag.

Csak a törvény közebe ne szóljon Becsületes ember volt mindig és most mé-

gis megesett vele, hogy törvénybe kell menni Szégyen, nagy szégyen az, s amint visszagondol becsülésben eltöltött élettére, a harag önti el szívet. Szemöldöke összerándul, szemei megvillámlanak, s izgatottan csap a lovak közé.

De mégis nem lehet! Az igazság ki fog derülni, a mit nem tett, nem tudhatják rábizonyítani.

Lassan nyugodtabb lesz, de azért mindig csapkodja a lovakat. Hiszen úgy marja a szívet a szégyen, úgy szeretné minél hamarabb lerázni magáról a gyanu nehéz terhét.

— Gyi Betyár! Gyi Kesely!

*

Szép, derék szálember ma is Fekete Gáll Péter, de még szebb, még derekabb volt ez előtt öt esztendővel.

Ő volt a falu első legénye, munkás, jó fiu volt, csak egy hibája volt, — másnak a földjét szántotta-vetette; szegény volt, nem volt egyebe, mint a jó szíve, a szépsége, meg a két erős karja. De hát Istenem, nem elég-e az ahhoz, hogy valaki boldogságot nyerjen osztályrészül.

Pedig de összeillettek volna a Bene Márton szép szőke, fekete szemű Mariskájával; öröm volt nézni, mikor összekerültek. Eleinte

jól is ment minden igaz szerelem fejlődött közöttük.

De hát ki tudná megfejteni a lélek rejtelmeit, ki tudná okát adni egyik vagy másik lelki hiba gyökerezésének, fejlődésének. A mag-nak benne kell lenni a földben, mint a konkolynak a tiszta buza közt, s ha fiatal korban ki nem irtják, nemsokára hivalkodva nyújtja fel virágait.

Mariska nagyravágyó lett, s bizony nagy hatással volt erre apjának büszkesége, a kit gögössé tett meglehetősen vagyunkája. Ez az ottott érzélem aztán csakhamar elnyomta azt, a mit a természet adott szívébe: Elhidegült Gáll Péter iránt.

Fekete Gáll Péter sokszor elgondolkozott rajta a kaszapengés és arató dal mellett, hogy mivel érdemelte meg ő boldogtalanságát. Csendes, jó ember volt, nem jajveszékelt, nem rög-tönzött tragédiát, még nem is igen mutatta hogy fáj neki valami, csak türte csendesen a boldogtalan szerelem tépő kinját.

Évek multak. Egyszer hire járt a faluban, hogy Bene uram leányát elveszi egy ur a szomszédos Szent-Mihályról. Félig-meddig igaz volt; Dobay, egy egykor jómódú uri család tönkrement tagja, a ki így akart sanyaru helyzetén némileg javítani, eljegyezte Mariskát.

Valódi első minőségű, hegyi

fehér és vörös borok

olcsó árban kaphatók

Czeplédy Sándornál

„ZÖLDFA“ szállodában.

Pável Mihály püspök jubileuma.

— A gör. kath. egyházmegye ünnepe. —

A nagyváradi kiterjedt gör. kath. egyházmegye szép ünnepeinek ma van az első napja. Egy negyed századdal ezelőtt nevezte ki ugyanis király Ő Felsege Pável Mihályt szamosújvári gör. kath. püspökké.

Néhány évvel később, midőn a nagyváradi gör. kath. püspöki székhely. Oltéanu János halálával megüresedett, a királyi kegy Pável Mihályt szemelte ki, mintegy kitüntetésül nagyváradi püspökké.

Egyházmegyéje szíves, lélekkel ünneplhet, mert a mióta Pável a nagyváradi gör. kath. püspöki megye élén áll, mindég érezte a jótékonyágának bőkezűségét igazi fejedelmi módon, az egyházmegyéhez tartozó intézmények iránt. Óriási összegre rugó alapítványokat tett a belényesi gimnáziumra, fiu és leány internátusra, a nagyváradi g. kath. tanítóképzőre, a finevelére stb. Országos kulturai és társadalmi czélokra is sokat áldozott. Alapítványi helyet létesített a Ferencz-József internátusban. Tekintélyes összeget tett le továbbá a képzőművészeti társulatnál ösztöndíjra s Nagyvárad város vízvezetékére 10,000 forintot adományozott.

A nagyváradi gör. kath. székesegyházat nagy költséggel kijavíttatta s kifestette. Buzgón fáradozik egyházmegyéje kormányzásában.

A negyedszázados jubileum alkalmából, mint közöltük, dr. Laurán Ágoston püsp. helynök körlevelet bocsátott ki az egyházmegye papságához, a melyben elrendelte a jubileum alkalmából hálaadó istentiszteletek tartását.

A kinevezés 25-ik évfordulója alkalmából ma szombaton délelőtt 8 órakor a g. kath. székesegyházban ünnepélyes szent mise lesz, a melyen a káptalan és a kebelbeli papság segédlete mellett Kováry Tivadar nagyprépost fog pontifikálni. A szent mise után Te Deum lesz. A hálaadó istentiszteleten a szemináriumi énekkar fog több szép egyházi éneket előadni.

Az egyházmegye összes templomaiban hálaadó istentiszteleteket tartanak ma, a kinevezés évfordulója napján.

A jubiléum egyháznagy jelenleg Bihar-Füreden tartózkodik. A káptalan és az alsóbb papság sürgönyben fejezik ki meleg, szívből fakadó üdvözlőket.

Ez évi december hó 23-án lesz negyedszázados évfordulója annak, mikor Pável Mihályt a pápa Ő szentsége praekonizálta. Ennek emlékére szintén hálaadó istentisztelet lesz s ha az időben Pável Mihály püspök székhelyén fog tartózkodni, a káptalan és alsóbb papság tiszteleg a jubiléum előtt.

Az ünnepek tulajdonképpeni központja pedig január 26-án, a felszentelés napján lesz. Erre nézve azonban még nem állapították meg a részleteket.

Szocialista kongresszus Czepléden.

Ismét megtartották Czepléd városában évi gyűlésüket a magyarországi szociáldemokraták. Daczára a tavaly közöttük beállott szakadásnak a megjelent »képviselők« száma egygyel sem apadt: 150 »mandátumot« nyújtottak be igazolás végett a bizottság elé. Békés, Csongrád és Bács megye szakította a legtöbb »képviselőt«, de van már közöttük biharmegyei is, aki Tisza István gróf kerületéből, Ugráról kapta a »mandátumot.«

A gyűléstermet Marx és Lassale arcképeivel díszítették és körül agatták a szociáldemokraták jelszavaival. A szónokok vörös tribünről beszélnek, a megjelent nők vörös szoknyát és kendőt viselnek.

A tárgyalás, a szónokok és előadók beszédei a szociáldemokraták régi nyomain haladnak. Cseléd törvény eltörlése, 12 órai munka gyermek munka betiltása, ingyen iskoláztatás, progresszív-adó, általános választójog, egyesületi és gyülekezési jog, a kivételes állapotok megszüntetése stb ezek a három évtized óta csaknem minden szociális mozgalomnak a programponjtjai kerülnek itt is a határozati javaslatokba. A szónokok is egész sablonszerűen szidják a »nagyhasu polgárokat, a bögölyfejű burzsoát, a puttonyos ujjú kisasszonyokat« és kiáltó színekkel vázolják a nép nyomorát s panaszkodnak a velük történt igazságtalanságról.

Csak két új mamentumot vettünk észre a mostani tárgyalásoknál, — szomorú jelenség

mindakettő. Egyik az, hogy öt holdas parcellákra akarják osztani és a népek bérbeadni a papi birtokot. Eddig úgy tudtuk, hogy a szociáldemokraták nem tettek különbséget papi és nem papi birtokok között, egy formán jogtalanak tekintették mindegyiket. Ugy látszik, az egyházpolitika kioktatta őket, hogy a papokéra szabadon áhítozhatnak.

Még szomorubb a másik. Az asszonyok azt ígérgetik, hogy a hazaszeretetet kiirtják gyermekeik szívéből.

Habár elismerjük, hogy a munkásosztály és a földművelő nép helyzetén segíteni kötelessége az államnak, sürgetjük is lankadatlanul, de az ilyen elemek nem méltók a segítségre. Panaszolják el bajaikat, tanácskoznak, hogyan lehetne segíteni azokon, terjesszék elő kérelmüket, ehhez van joguk a tisztességes munkásoknak és ebben számíthatnak a társadalom támogatására.

De akik a hazaszeretet kiirtására vállalkoznak, azok elvesztették a jogukat, hogy a haza jótéteményeiben részt követeljenek maguknak.

Mérleg.

(A. E.) Most már úgy körülbelül ismerjük, az ideai világtermés állását s ideje, hogy egy pillantást vessünk az ezidei állapotra. Körülbelül tíz év óta nem volt oly gyöngye és hiányos minőségű gabonája Európának, mint a minő a folyó esztendőben van — Még a nevezetes 1892-iki esztendő is — a mikor Oroszországban inség volt — tultett az ideai termés rosszasága, mert most nem is egy állam rossz terméséről beszélhetünk, hanem egész világrészekről, a melyek között nem kis szerep jut az európai államoknak, élén Magyarország, Romániával, Szerbiával és Bulgáriával.

Jelentékeny helyet foglalnak a gyöngye termésben: Kelet-India, Dél-Amerika és Ausztrália. Európai és ázsiai Orvszországról is nagyon különbözök a vélemények és ha csak fele is igaz azoknak a híreknek, a melyeket a nagy orosz birodalomban korpoltálnak, akkor minden valószínűség szerint Oroszország sem tarthatik a folyó 1897/98. évben a nagy export államok közé, hanem csatlakozni fog azokhoz az államokhoz, a melyek csak kisebb termés főlöleg főlött rendelkeznek. (A földmívelésügyi miniszter termésbecslése szerint a főlöleg 20

Szegény Gáll Péter csak most érezte igazán fájdalmát; eddig remélt, hogy majd csak jóra fordul minden, de most már kezdte belátni hogy örökké boldogtalannak kell lennie.

*

Nagy, hosszú, sárga épület előtt állottak meg a poroslovak. Gáll Péter megigazgatja a szerszámokat, megsimogatta izzadt jószágait, aztán beindul nehézkes léptekkel.

Belép a nagy terembe. A homálytól eleinte alig látja, hogy ki van benn, csak a bíró komoly arca tűnik mindjárt szemébe, a ki ott ül az aktákkal megrakott asztal mellett. Aztán leül és lassan körülnéz; csak két ember van még ott rajta kívül, Dobay meg Bene Mariska. A többiek kinn várakoznak.

Megdobban a szíve, a mikor szemben látja magát a leányt, a ki úgy ül ott szemlesütve mintha ő volna a bűnös.

Nyugodtsága elhagyta; érzi, hogy gondolatai össze zavarodnak, szeme révetegen tekint a leány arcára, s amint elfordítja tekintetét róla, a nap kék, zöld karikákat tánczoltat előtte a fehér falon... A bíró szavát meg sem érti, csak azt látja, hogy a leány felemelkedik. Ennek már megérti minden szavát, hiszen minden szava a szíve közepébe hatol. Az vádolja, a ki úgy szerette, — azt vádolja, a ki úgy szereti most is.

... Levelet irt Fekete Gáll Péter Dobaynak, a melyben elmondja, hogy Bene Mariska még most is őt szereti. Találkozik is vele min-

den este a kis kertkapu mellett az apja tudta nélkül. Megsal az téged Dobay, ne vedd el feleségnek...

— Nem igaz az pedig, tessék elhinni Szerettem, igaz, de most már nem szeretem, nem tehetek róla. Hát szabad azért neki csuffá tenni engem, tönkr tenni boldogságomat?

Megerednek a leány könnyei, pedig talán nem is szívből jönnek. Olyan bánatos, olyan megtört, mikor elnyögdécseli:

— Tessék megbüntetni, tekintetes bíró ur a miért engem így csuffá tett!

Fekete Gáll Péter csak nézi a leányt, s a harag pirja borítja el arcát; ő akarja elvenni boldogságát, a ki egész életét áldozta volna fel az ellenkezőért? Ő akarja becstellenné tenni a világ előtt, e kinek szemében drágább az ő szeplőtelensége a saját becsületénél?... Ugy érzi, hogy meg kell vetnie e leányt, a ki jobban ismeri őt mindenkinél s mégis romlásba akarja dönteni.

De hát mégis igaza van. Hiszen a becsületét meg kell védenie. A harag helyét lassan a bánat váltja fel; oly szép is Bene Mariska, mikor így védi magát; a nap belopódzó sugara ezer csillagban török meg a bodros, összeugró szőke hajon, sötét szeme olyan, mint a tenger vihar előtt, villám tükröződik benne.

Fekete Gáll Péter úgy érzi, hogy régi szerelme számszorozva lobban fel szívében. Szegény jó ember! Olyan egyszerű az ő szíve, hogy csak egy érzés fért meg benne: a szeretet, de ezt aztán nehéz belőle kiirtani.

Egyszere csak ráesik a tekintete Dobayra a vőlegényre; abból a szürke szemből olyan káröröm néz ki.

Most már van gyűlölet is Fekete Gáll Péter szívében; érzi, hogy megtudná fojtani azt az embert...

Gondolataiól a bírójóságos hangja riasztja fel:

— Fekete Gáll Péter! Igaz-e, hogy ezt a levelet maga irta?

Eljött tehát a pillanat, a melyben egy szavával leemelheti szívéből, lelkéről e súlyos szégyent, gyanút. Csak ezt kell neki felemelt fővel mondani:

— Nem irtam! Nem igaz! Más a bűnös, nem én!

És e perczen, a melyet oly régen kívánt magának, amikor oly világosan állt előtte, mit kell mondania. — elkezd habozni, szeme nyugtalanul tekint a lányra aztán Dobayra. Szerelme és gyűlölete közd a becsületességgel, s a nehéz harc meglátszik arca sápadtságán.

Hiszen, ha ő most tisztázza magát, okvetlenül kiderítik a vétket az igazi bűnösre, a ki ő ugyanis nagyon jól sejt. Rác Sándor régi el-lensége, ő készítette bizonyosan e kelepczét számára. De mi lesz akkor. Ő hazatér becsületesen, Bene Mariska pedig felesége lesz ennek a koldus semmiházinak.

Mint villám cikizzik át agyan a másik gondolat:

Ha ő magára veszi a vádat, s állítja, hogy igaz, a mi a levélben van, ki bizonyíthatja az

millió mm.) Európa tehát ismét egy nagyon mozgalmas és izgalmas gabona-kampany előtt áll; saját termése a szükségletnek mindez ideig a hatvanas évektől kezdőleg nem volt elegendő és bár az exportra is termelő európai államok jelentékenyen fokozták a termelést, azért a tengerentúli részekből főképp az amerikai Egyesült-Államokból, minden esztendőben nagyon sok gabonát és lisztet importáltak, a melylyel azután fedezték ugyan a fogyasztást, de hatalmasan meg is kopasztották az árakat. A tengerentúli részekre támaszkodott s támaszkodik most is a gabonaüzér, mert nagyon jól tudja, hogy ott aránytalanul olcsóbb a gabona, mint azokban az államokban, a hol a termelés nem elégítheti ki a fogyasztást.

Amerika a gabonaárakat minden esztendőben lényegesen befolyásolja, jelentékeny terméskülönbsége szabja meg az árak irányát és ha csak kissé is jó a termés, olyan, mint a minő az 1895-iki is volt, rögtön szembeötlő Amerika nagy hatalma. Az 1895-iki árak azonban nemcsak az európai gazdákat kedvtelenítették el, hanem az amerikaiakat és általában véve az összes tengerentúli államokat, a hol határozottan visszaélés állott elő a termelésben. Már 1895-ről 1896-ra a gabonatermelés megszorítása következett, hozzájárult ehhez még az 1896-iki kedvezőtlen tavasz, mely főképp Ázsiát, Ausztráliát és Dél Amerikát kötötte meg. A papirbuza által előidézett európai 5—6 forintos buzaárak tehát megboszották magukat, s már a múlt esztendő őszén, midőn kitűnt a jóval kisebb terméseredmény, a buzaárak a 8 forintos átlagra emelkedtek, dacára annak a fontos körülménynek, hogy a gabonakészletek eppenséggel nem voltak csekélyek, kivált szemben az ideai minimális készletekkel.

A folyó évben még az aratási idény kezdetén is oly kevés gabona állott rendelkezésre, hogy a fogyasztás körül nagyon is megélt a kereslet, a mint pedig az új gabona cséplése megindult, még meg se pihent az új gabona, máris a malmokba került, hogy a fogyasztó közönség igényei könnyű kiegyenlítést nyerhessenek.

A kereslet tehát az új gabona iránt élénk volt s most már egészen bizonyosak vagyunk a felől hogy a csekély készletek és a jelentékenyen kisebb termés az árakat teljesen megokoltan emelték s hogy az emelkedő irányban való árfejlődés és a már régen nem látott ár-hullámzás továbbra is teljesen megokol.

Most hatodik éve hogy az orosz gabona-termés kilátásokról oly rossz hírek keringtek s akkor mindnyájan látták, hogy az orosz birodalomban inséges viszonyok fognak bekövetkezni, alig pár hétre, midőn az orosz terméseredmé-

nyek oly balul ütöttek ki már hire járt annak, hogy az orosz birodalomban rendkívül intéze kedésekre készülnek s tényleg 1891. november hó elsején életbe lépett a gabonakiviteli tilalom. Aratástól azonban a tilalomig közel huszonöt millió métermázs gabonát exportáltak Oroszországból s ennek következménye lőn, hogy Oroszország inséges népének nem jutott gabona; beütött tehát ott az éhínség s a szegényebb néposztály az állami segélyezés és a társadalmilag nyújtott könyöradományok dacára is ezrével áldozatul esett a nyomornak.

Az oroszországi terméshírek a folyó esztendőben éppenséggel nem biztatók, sőt egyes kormányzóságokban egészen rosszak, mindazáltal alig hiszszük azt, hogy az 1891-iki esztendő kóros tünetei valahol ismétlődhetnek, mert az orosz kormány okulva az 1891-iki esztendőben, minden kormányzóságban a nagyközönség érdekében, az érdekelt feleket, részben azokat is, a kik gabonakereskedéssel foglalkoznak, kötelezte, hogy a szükségletnek megfelelőleg a a termésnek legalább is 25—50%-a mint készlet a következő kampanyra átmenjen. Így tehát ha valamely kormányzóságban inségesen is üt ki a termés, fedezetet nyújt az előző évből felmaradt termésfelesleg, a melynek raklározását az állami hatóságok vállalták magukra. Erre a célra ugyanis elevátorok vannak a birodalomban s azokat a szükséghez képest évről-évre szaporítják.

De vajjon nem fog-e ugyanez a helyzet, melytől az oroszokat kormányuk megvédte, minálunk is bekövetkezni. A magyar aratás eredménye állítólag 26 millió métermázs, a tavalyi 40.7 millióval szemben. Ez azonban már magában foglalja azt a termést is, melyet a gazdája fölégetett, mert teljesen hasznavehetetlen volt, azt is, mely a minőség rosszasága miatt kereskedelmi forgalomba nem kerülhetett, és azt is, mely sem őrlésre, sem vetőmagnak nem használható.

De e mellett a gabonaüzlet vigan folyik tovább. A készletek sokszorosan angazsálva vannak a fogyasztással szemben s az importált amerikai termés minősége egyáltalán nem felel meg az igényeknek. Ha már most tekintetbe vesszük, hogy a vetőmag levonása után a kereskedelmi angazsmákat is ki kell elégíteni, joggal kérdezhajjuk, vajjon nem jutunk-e az idén az oroszok 1891-ik évének sorsára s az inség, mely már némely vidéken határozottan felütötte a fejét, nem lesz-e országszerte általánossá.

Lehet ugyan, hogy ez az ut az »iparos állami« lét felé, de hogy ez az ut legalább is nagyon meredek s a rajta lerohanó agrárállam könnyen a nyakát szegheti, az bizonyos.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szeptember 12. Díjlövés és teke verseny a nagyváradai polgári lövöldben.

Szeptember 15. Biharmegye őszi közgyűlése.

Szeptember 24. Katonai lóvásár Nagyszalontán.

Szeptember 25—26. Lóversenyek Nagyváradon.

Szeptember 27. Katonai lóvásár Nagyváradon.

Október 3. Tenyészállatkiállítás B.-Diószegen.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Autonomiai választások.** Tegnap két helyről kaptunk tudósítást az új autonomiai választásokat illetőleg. Uj-Palotán 57, Asszonyvásáron pedig 23 szavazattal egyhangulag Dr. Hoványi Gyula lett megválasztva.

* **Az egyetem ünnepe.** A budapesti tudomány egyetem tanévének ünnepélyes megnyitása — mint már megirtuk — f. hó 19-én jövő vasárnap lesz. Az egyetemi templomban d. e. 10 órakor lesz az ünnepi »Veni Sancte.« 11 órakor a lipót-utcai városkúrában az ünnepi közgyűlés, melyen dr. Bognár István volt rektor, nagyvárad-i katonák »Az 1896—97 egyetemi tanév története« czímen beszédet tart. A tanévet megnyitó beszédet dr. Zsögöd Benő volt nagyvárad-i kir. jogakadémiai tanár s a jogi kar ideai dékánja tartja.

* **Uj autonomiai választás Nagyváradon.** A városunkban küszöbön álló új autonomiai választások idejére és helyére vonatkozólag a három plébánia autonomiai bizottságának elnökeitől a következő hivatalos értesítéseket vettük és sietünk közölni azokat a közönség tájékozására:

Az autonomikus kongresszusra küldendő képviselőjelölteink egyikének, a legtöbb szavot nyert gróf Batthyány Józsefnek a választás folyama alatt közbejött elhalálása miatt újabb választás szüksége merül fel, a n v á r a d o l a s z i plébániai ötös bizottság elhatározása folytán ezen választásra folyó szeptember hó 11. 12. és 13. tüzetik ki, mely napokon reggeli 9 órától déli 12 óráig és délutáni 3 órától este 6-ig a n v á r a d o l a s z i r ó m . k a t h . plébánia földszinti helyiségében történik a szavazás.

Minthogy a képviselők buzgó vallásos meggyőződésüktől függ az autonomiai kongresszusnak, egyházunkra üdvös működése, felkérctnek a N.-Várad-Olaszi városrészt szavazni jogosult kath. polgárai, hogy a választás céljából tömegesen szavazati jogukkal éljen és szavazatukkal csakis igaz és hithű kath. férfit támogatni, ismerjék lelkiismeretes kötelességüknek.

Kelt a n v á r a d o l a s z i plébániai ötös bizottságnak 1897. szeptember 3-án tartott üléséből.

Dencs János,
bizottsági elnök.

*

Az autonomiai kongresszusra küldendő követre a v á r a d u j v á r o s i plébánia területén az új választás folyó hó 11. 12. és 13-án lesz, azaz jövő szombaton, vasárnap és hétfőn d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig lehet szavazni a plébánián.

Kelt Nagyváradon, 1897. szeptember 5.

Nemeskey Andor,
biz. elnök.

*

Az autonomiai kongresszusra küldendő követre a v á r a d v e l e n c z e i plébánia területén az új választás folyó hó 11. 12. és 13-án lesz, azaz jövő szombaton, vasárnap és hétfőn d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig lehet szavazni a plébánián, vasárnap meg d. e. fél 11—12-ig, d. u. 1/2—6-ig a r. k a t h . fiúiskola tantermében lesz a szavazás.

Kelt Nagyváradon, 1897. szeptember 5-én

Gabriely Lajos,
biz. elnök.

* **László főherczeg emlékezete.** József főherczeg és neje Klótild főherczegnő vallási buzgóságuknak megható jelét adták a napokban, a főherczegi pár ugyanis pilis-csabai értékes kastélyát zárdává alakította át és melléje a bold. Szűz tiszteletére csinos templomot építtetett, mindkettőt a tágas beltelkekkel együtt örök időkre a hittérítő Lazarista atyáknak ajándékozták László főherczeg emlékére.

Jósef főherczeg és fenséges nejének a pilis-csabai kolostor már a harmadik jótékony alapítványa László főherczeg emlékére. Az első volt az álgjai kápolna, a második a cirkveni-cai gyermekórház és a harmadik a pilis-csabai templom.

A templom alapkövét folyó hó 8-án Kissasszony napján tette le Medits Nándor, lazarisista atya.

* **A világ megszámlálása.** A XX. század beköszöntését 1000 decz. 31-én azzal fogják megülni, hogy népszámlálást tartanak egyszerre az egész világon, tehát — persze a mennyire lehetséges — megszámlálják, hány emberből áll az emberiség. A Pétervárott tartott statisztikai kongresszus határozta most el a világnak megszámlálását s a vezető munkálatokkal Körösi Józsefet, a budapesti statisztikai hivatal igazgatóját bízták meg. Megjegyzendő, hogy a világ megszámlálásának gondolata szintén Körösi Józseftől ered, a ki 1871 óta foglalkozik ezzel az óriás tervvel.

ellenkezőt. Rác Sándor bizonyosan hallgat, a lány rossz hirbe jön, s vőlegénye eldobja magát; hiszen egy becsületes ember csak nem büntetné meg magát semmiért.

Még ki sem mondta, már is feléled régi reménye. Ő akkor is kész elvenni Bene Marist, hiszen ő tudja legjobban, hogy oly tiszta a becsülete, mint a harmatos lilium; térdre borulva kérné bocsánatát, bizonyosan meg is kapná, hiszen csak azért tette, mert szereti, azért, hogy az övé lehessen. . . .

*

Mikor felolvassa a bíró Fekete Gáll Péter előtt, hogy három hónapra ítélték, s megjelenik előtte az a nagy kétemeletes épület, a honon a daróc ruhás rabok szoktak kijárni, akkor érzi csak, hogy mi lett belőle: Megbűntetett, becsületét vesztett ember.

Bene Marisnak pedig bekötetlen marad a feje olyan bizonyosan, mint a hogy nem lesz a felesége annak, a ki becsületét elvette.

*

Fekete Gáll Péter támolgyva jön ki a nagy, hosszú házból, felül a poros szekérre, rá se csap a lovakra, hadd menjenek, a hogy nekik tetszik.

Bizony ő már aligha hallgatja el a rezgő búza zizegését, a mint a kasza előtt rendre dől, de boldogan is még alig valaha.

* **Személyi hir.** Dr. Fráter Imre, Hlatky Endre és Rimánóczy Kálmán, kik a mozkvai nemzetközi orvosi kongresszuson részt vettek, 4 heti távollét után a tegnapi estén gyorsvonattal visszaérkeztek Nagyváradra.

* **Bucusi Szent-Jobban és Rézbányán.** Kisasszony napja alkalmával Szent-Jobban és Rézbányán bucsu volt. Szt-Jobban mintegy 3000 hívő gyűlt össze, az ünnepi predikációt Zelinka János esperes plébános, a szentmisét pedig Szuchanek Antal csatári plébános tartotta. A szép templomi ünnep alatt több százán meggyóntak és megáldoztak. Vasárnap Körös-Tarjánban is lesz bucsu.

* **Biharmegye 1898-ik évi költségvetése.** Biharmegye állandó választmánya a napokban állította össze a vármegye jövő évi költségvetését, melynek főbb tételei a következők: Tisztviselői, segéd és kezelő személyzet fizetése és lakbéré 143.837 forint, a szolgaszemélyet bére és lakpénze 7580 forint, irodai szükséglet 13.066 frt 30 kr. napidíjak és utiköltségek 15.860 forint, épületek jókarban tartása 310 forint, előre nem látottakra 1060 forint. Az összes szükséglet 190.195 frt 75 kr. az összes bevétel a 164.426 forint államsegéllyel együtt 166.739 forint vagyis a hiány 24.456 frt 5 kr., mely a megyei közszükségleti alapból fog fedeztetni, tehát a megye jövő évi budgetje teljesen deficitmentes. A törvényhatósági pótdadó a jövő évben is 6 százalékban van megállapítva, mint az idén is volt. A honvédképző intézetekre teendő alapítvány kerek egy ezerrel növeli a megye kiadását, ezt azonban szívesen fizeti mindenki.

* **Kinevezés.** Ó Felső K. Rezsőt a nagyváradit ítéltáblához berendelt bírósági jegyzőt, lapunknak munkatársát kitől előfizetünk sok sikerült novellát olvastak, a nagyváradit kir. törvényszékhez albiróvá nevezte ki.

* **Járvány statisztika.** Dr. Popovics György megyei főorvos tegnap betértesztette a f. évi aug. 15—31-ig terjedő időről való járvány statisztikát, mely rendkívül kedvezőnek mondható, a mennyiben a ronszoló toroklobban egyetlen újabb megbetegedés sem fordult elő, kanyaróban megbetegedett 1, a multkorrról marad 23, ezek közül meggyógyult 18, vörhenyben 5 új megbetegedés fordult elő, a multkorrról maradtak közül 34 meggyógyult és 1 meghalt; hólyagos himlőben megbetegedett 4 ember, kik közül 1 meghalt, Biharmegye egészségügyi állapota tehát jelenleg fényesnek mondható.

* **Deputáció a miniszterhez.** A nagy-piaczteri színházpárt nagy elkeseredésében arra gondolt, hogy egy deputációt meneszt a belügyminiszterhez, hogy megsemmisítse a tegnapielőtti közgyűlés határozatát. Ha ez a küldöttség tényleg el is fog menni, a miben ugyan még kételkedünk, mint egy városatyától értesülünk, akkor a bémer-téri párt még egy nagyobb monstre deputációt küld a miniszterhez és meghívja őt Nagyváradra, hogy személyesen győződjék meg arról, milyen abszurdum a Nagy-piaczra vinni a színházat s milyen praktikus a Rimánóczy-féle terv.

* **A p.-tamási — f.-derna vasút.** Em-lítettük annak idején, hogy Popper István budapesti vállalkozó az általa Paptamásitól — F.-Dernaig vezető h. é. vasút céljaira a megyétől 100.000 frt segélyt kért. A megye azonban, mely legutóbbi nyári közgyűlésén tárgyalta a kérvényt, nem adott semmit sem, kellő alap hiányában. Most a »Hazai« aszfaltipar részvénytársaság újra egy kérvényt adott be a megyéhez, melyben az új vasút létesíthetése céljából kéri a thg. anyagi és erkölcsi támogatását. A kérvény azt, hozza fel indoklásában, hogy a létesítendő vasút óriási előnyvel járna a megye iparára, melynek szegény lakossága sok keresetnek jutna és a gyártáshoz szükséges szenet nem kellene messze vidékről drága fuvar költséggel hozatni, mert így a tatarosi aszfalt gyár csak igen nehezen tud a külföldi hason vállalatokkal versenyezni.

Valószínű, hogy a megye legközelebbi közgyűlésén meg fog szavazni néhány ezer forintot erre a valóban hézagpótló vasútra.

* **Értesítés az országgyűlési képviselőknek.** Az országgyűlési képviselő urak a f. évi szeptember hó 20-án esti 8 óra előtt az udvarnál tartandó fogadtatáshoz szóló meghívókat a képviselőház háznagyi hivatalánál átvethetik. Esetleges akadályoztatásukat ugyancsak a háznagyi hivatalnál szeptember hó 15-ig jelentésük be.

* **A nagyváradit bakák Tatán.** Velenczéről (Fehérmegye) írja tudósítónk, hogy a nagyváradit 4. sz. honvédgyalogezred tegnap oda érkezett s a velencei tó mellett vert tábort. Fél napi pihenés után a bakák tovább indultak, hogy milyen irányban vannak, nem tudni; most a hadgyakorlatok befejezéséig tudósítást hollétükről a bakák nem küldenek, mivel most a tulajdonképpeni stratégiai feladatok megoldásához fogván hozzá, ez pár napig titok marad.

* **Edison és a Röntgensugarak.** Edison — mint Londonból jelentik — kénytelen volt abbahagyni a Röntgen-sugarakkal való kísérletezést, mert azok egészségét komolyan veszélyeztetették. Látása meggyöngült s haja kihullt. Ézelőtt három hónappal már a kezeit sem tudta becsukni.

* **A csillagok járása.** A következő hetekben kedvező feltételek mellett a Vegál a lant csillagzatának ezt a legfényesebb csillagát a nyugati égbolton figyelhetjük meg. A hulló csillagok gyéribben fognak mutatkozni, mint eddig. A bolygócsillagok közül Mercur október 2-től egészen 15-ig látható marad. Legfényesebben október 7-én lesz, mert akkor legnagyobb nyugati elorgarncziója a naptól, a mely 17 és fél fokot tesz. Venusz hajnali csillag, s fénye mindinkább kisebbedik, október 15-én átmérője már csak tizenkét ívmásodperc. Jupiter szintén hajnalban látható, október 6-án érdekes együttállásban lesz a Mercurral. Érdekes tümeny lesz az égen október 14-én is. A hold korongja el fogja fedni a plejádokat reggeli 1 óra tájban. A nap jelenleg tevékenységének újabb érdekes fázisában van. Mult hónapban Moreyx abbé Borgesen óriási fekete foltot látott rajta, melynek átmérője 54 ezer kilométer volt, vagy 4-szer akkora, mint a föld átmérője.

* **Nagyvárad alapítványai.** A honvéd hadapród iskolák felállítására alkalmából Nagyvárad város törvénysatósága nyolcz alapítványi helyet létesített. A belügyminiszter a törvényhatóság ezen határozatát jóváhagyta.

* **A csanád palotai petrólium forrás** élnek megbeszélés tárgyát képezi a hivatott körökben. Tegnapi ismét két pénzügyőri magasabb rangú tisztviselő vette vizsgálat alá a forrást és most már az is konstátált, hogy nem csak a kutgödörben van petrólium, de magában a kutban is és a víz felszínén uszik két ujnyi vastagságban, mindkét helyről egy egy üveg petróliumot hatóságilag lepecsételve a miniszteriumhoz küldtek fel, majd a gödörben levő folyadékot gyűjtötték meg, mely 8 méternyi magasra lángol föl.

* **Aktuális káromkodás.** Örmester ur Szijj erősen deklinálja a legénységet a kaszárnya udvarán. Arról iskoláz velük, hogy mi a kaszárnyavárta kötelessége.

Infanterista Cibaknak sehogyse megy a fejébe az a sok tudomány s az örmestert kérdéseire olyan válaszokat ad, mint aki világleletébe se hallott még a kaszárnyavártáról. Az örmester elfutja a pulykaméreg, odalép infanterista Cibak elé s a fülébe dörgi:

— Hallja kend Czibak, kend olyan ostoba, hogyha felfedezné az északi sarkot hát nem tudna vele mit csinálni kend! . . .

* **Tizenötödör a hörtönben.** Városszerie ismeretes lopási eseteiről Hamza Sándor cigánylegény. Alig, hogy az egyik lopásért leüli jól megérdemelt büntetését mindjárt hozzárágad a keze valamihez. Vannak esetek, amikor nem szabadul ki egy-egy meglöpött ember ke-

zéből ép bőrrel, ő is mint Fánye Tógyer sok elpáholásban részesül. Most egy szegény oláh paraszt embert, Floroj Tógyer kardói lakost lopta meg, oly képpen, hogy míg az a Nagy-piacz-téren nézelődött a komédia előtt, addig Hamza az ő zsebéből elkörmölte 1 frt 84 kr. aprópénzét. A káros ezt észrevevén, Hamzát a Zöldfa-uteza elején elfogta és átadta a rendőrségnek, ez pedig viszont a királyi ügyészséghez kísértette. Most megint élvezheti ezuttal tizenötödör a vármegye kenyerét.

* **Hogyan bucsuztatják a szerkesztőket?** Petőfi éneki marczangoló kinnal egyik fölséges szép rapszódiajában, mint küldik el a vén kiszolgált katonát; érdem-pénz nélkül és rongyos öltözetben. A kiszolgált katonát azonban lehetőleg a katonai rendeletben egy kis méltánlyattal bocsájtják el. Katonásabban azonban nem lehetne egy lapszerkesztő távozásáról hirt adni mint a »Szarvas és Vidéke« című hirlap, mely Dolesch volt szerkesztő távozásáról a távirati stílust is megszégyenítő röviességgel így imig ad hirt: »A színházi kritikára a szerkesztő végleges eltávózása miatt e hétről elmaradt.«

* **A tolonczház terveit.** Nagyvárad városa már korábban elhatározta, hogy a Vasfürdő mellett levő dolgozó ház helyére egy tolonczházat épít, a melyben a rendőri és tűzoltó különítmény is elhelyezést találna. A főmérnök a költségeket 30.000 frtban állapította meg a melyből 10 ezer frtot a miniszter ígért, mint hozzájárulást s a még hiányzó 20.000 frtot pedig a »Törzsvgyonából« fedezi a város. A belügyminiszter a tolonczház terveit, néhány megjegyzéssel helyben hagyta. A fedezetre vonatkozó határozattól azonban a jóváhagyást megtagadta, és pedig azon indokokból, hogy a 10.000 frt hozzájárulás (!) nincsen igazolva (!) a 20 ezer frtra nézve pedig nincs kimutatva a »Törzsvgyon állása.« Ezekre nézve tegyen indokolt felvilágosító jelentést a város s jóváhagyás végett újból terjessze fel. A költségeket különben a miniszter 25.228 frtra teszi. Végül felhívja, hogy h házilag vízsi keresztül az építést tetemes árleengedés lenne elérhető. — Az egészben az a legkomikusabb hogy a belügyminiszter igazolni kívánja a 10 ezer forint hozzájárulást, holott a belügyminiszter jelentette ki leiratában, hogy a miniszterium budgetjéből ennedélyez 10 ezer forintot a tolonczházra állami hozzájárulás fejében.

* **Sörös esélyek.** Érdekes kérdésen vitatkozik a rendőrség. Ugyanis szegény Nánási Imre halálának okát nem tudták kideríteni. A rossz nyelvek azt beszélték, hogy a felesége lökte a pinczébe némelyek meg azt állítják, hogy látták előtte való napon sörözni s ettől pityókódott meg és okozta a halálát. A halottat hanyatfekve találták a pinczébe s most ebből vélik megállapíthatónak a halál okát. Ugyanis azt állítják, hogy a sörtől hanyatt esik az ember és nem hasra. De az állítást senki sem tudja igazolni, aki mégis tudná, az szégyenli bevallani, hogy ő már feküdt a sörtől. Így aztán két csavargót fognak leitatni, hogy e kérdésben döntsenek.

* **Hirdetések távirati lapokon.** Nint értesülünk, a kereskedelmi miniszteriummal eredeti gondolatot magában foglaló kérvény van folyamatban, mely szerint tervbe van véve, hogy a távirati úrlapok hétlapjai hirdetésekkel láttatnának el.

* **A vén asszonyok nyara.** Az ősz szellője lengi át a tarlót és a fecskék, golyák hosszú vándor utra készülnek. A sárguló falevelek hullanak hogy betakarják a kiüzt anyaföldet . . . Minden csendes . . . Az ég borult, a levegő lehült. Az eső szítál. Az ősz beköszönt. A hangulat megváltozott. Itt-ott egy felnőtőt látni már az aszfalton. És a kisasszonyok arca is mintha megváltozott volna. Nem mutogathatják többé pihes vállalkat. Az áttetsz kivilágított bluzok el-el tűnedeznek. Sárga topánkák helyett gombolós lakk-topánkák veszik át sz uralmat amelyek azután fényes kalucsnikba kerülnek . . . Szóval itt az ősz! De ki hisz az időnek? Hátha holnap újra kisüt a nap s teremt rekkenő hőséget, Mert hátra van még fekete leves: A vén asszonyok nyara.!

* **Elfogott csaló.** Lengyel G. József nagyváradit illetőségű czipész, csalta a világot és

megugrott néhány forinttal. Mint a rendőrséget értesítették, tegnap elfogták a derék legényt valószínűleg haza fogják tolonczolni.

* **A keresztvetés.** Az egyesült államok utolsó háborújában, mint a D. H. beszéli a bulumi útközlet napján Smith tábornok a napi jelszó kiadásától elkésett hadosztályával. Előre látta, hogy ha a jelszó ismerete nélkül közeledik a sereghöz, irgalmatlanul tüzzel fogadják. Hogy megmentse hadosztályát, kérdezte vajjon találkoznék-e valaki, aki magát feláldozza bajtársaiért. Egy csinos ifju lépett ki a sorból.

— Tudod-e, mire vállalkozol? kérdezte számalommal a tábornok.

— Igenis Tábornok ur! — felelte az ifju.

— Le fognak löni, fiam.

— Igenis tábornok ur!

Smith ezeket ióta egy papirszeletre: »Küldjétek a napi jelszót. Smith tábornok.« Mikor készen volt vele, átnyujtotta a derék hatonának. Ugy gondolt, ha elesik is a követ, legalább megtalálják a cédulát.

Az ifju közeledett az előrsőhöz.

— Megálj ki van itt?

— Barát!

— A napi jelszót! kiáltják feléje.

— Felelet helyett előre rohant a fiatal katona, s mikor rászegézték a puskák csöveit, hirtelen nagy keresztet vetett és karjait az ég felé terjesztette, Istennek ajánlván lelkét. Az előrs katonái erre lábaikhoz csapták puskáikat. A keresztvetés, melyet a katolikus katona csinált, volt az nap a jel, a napi jelszó helyett, a mit a katolikus Aeauregard tábornok adott ki aznap reggel.

* **Budapest látványossága.** A Koronaherceg utca 8. szám alatt letező Palais Royal gyémánt utánzat, ékszer és díszműáru üzlet tulajdonosa Orlai Sándor, perzsa csász. és spanyol királyi udvari szállító oly nagyszabasan és fényesen rendezte be, hogy most a főváros valódi látványosságát képezi. Melegen ajánljuk t. olvasóinknak e hírneves cég megtekintését, mely kívánatra árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— **A gátfalvi arisztokraták.** Irta Zsámolyi V. Mihály Pozsony. — Ferenczrendiek kiadása. — Ilyen ezimen egy humoros korrajz látott nemrég napvilágot a könyvpiacon Zsámolyi V. Mihály tollából. A szerző az 1848 előtti idők életét igyekszik bemutatni a falusi nép köréből. Kitűzött célját elérendő, egy dunántúli falu életéből fotografál le sok pompás képet s részletesen találó vonásokkal írja le a régi jobbágyok rendes életmódját a robotos világban. Mint egy budapesti lap megjegyzi, a szerző Vas Gerebenre emlékeztető iránylyal és humorral fejtegeti a 48 előtti idők s ha a sorok között olvasunk, észrevesszük, hogy oda konkludál, miszerint a jobbágy világban boldogabb volt a nép, mint most, mert erkölcsi is teljesen patriarcha lisok voltak, mivel nem érezték még meg az újabb kor erkölcsi senyvesztő romlott fuvallatát. Könyve valóságos ethnografiai műnek is beillik, mert a legkisebb részleteiben leírja egy képzelt nevű falu népének szokásait és viselkedését.

A könyv főérdeme az, hogy sohasem válik unalmassá, még a kissé terjengősebb részleteknél is mindig ki-ki csillámlik a humor aranyos fonala, mely a néhol erőteljesebb anekdotáknak és részleteknek is elveszi drasztikus színezetét, mert látszik rajta, hogy a szerző mindig diszkrét akar maradni s főképp az, hogy a nép számára óhajtván írni, kénytelen volt a nagyon subtilis, finom kifejezésektől és példáktól tartózkodni, hogy érthetlenné ne válják. Meséje egyszerű és nem bonyolult, látszik, hogy a szerző nem is arra fektette a fősúlyt, hogy könyve érdekesítő legyen, hanem arra, hogy találó képét adja a jobbágy világnak s e czélból a regényalakot választotta, ismerve a mai kor hajlamát, mely oly mohósággal fogyasztja az irodalom ezen ágának termékeit. Aki egy-két jó órát akar szerezni magának egy zamatos magyar nyelven megírt népregegy elolvasásával, nem fogja sajnálni azt a pénzt, melybe e könyv kerül.

A »Gátfalvi arisztokraták« a Pozsonyi Fe-

renczrendieknél jelent meg, hol füzve 1 frt 20, kötve 1 frt 50 krért rendelhető meg.

Különösen ajánljuk a népkönyvtárak figyelmébe. Csinos kiállítás, jó papír és olcsósága kínálják.

A jövő héten mutatványt is közlünk belőle. — A könyv bevezetéseképen közölt tanulmány a különböző népek humoráról, figyelemre méltó s igen sikerült.

— **A Jó Pásztor** egyházsónoklati folyóirat. (Szerkeszti T. Pelikán Krizsó) szeptemberi füzeté megjelent. P. Angelikus, Lepsényi Miklós, dr. Karsch Lollion, Némethy Gellért és más jeles szónokoktól közöl beszédeket e füzet. Ára egész évre 4 frt. Megrendelhető: Pozsony ferencziek.

TANÜGY

A nagyvárad kereskedelmi tanoncziskola beiratásra vonatkozólag a kövrtkező figyelmeztetést vettük. Ismételen felhívom a kereskedő főnök urak figyelmét arra, hogy a beiratást az alsófoku kereskedelmi tanoncziskolán megkezdődött a rendszeres tanítás e hó 15., szerdán megkezdődik. Tekintettel a tanítás egyöntettségére szükséges, hogy az összes tankötelezettek a tanév első órájától fogva látogassák a tanítási órákat. Ez okból az ipartörvény és annak végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendeletek szigorú bírósággal sujtják a későn jelentkezőket és mulasztókat. Ezen törvényes intézkedésből származható kellemetlenségek kiküldése czéljából ismételen felhívom a t. kereskedő főnök urak figyelmét, utasítsák az üzletben alkalmazottakat pontos beiratkozásra és iskolalátogatásra. Kelt Nagyvárad, 1897. szeptember 10. Propper N. János igazgató.

Kijozanítja majd a nép. Franciaországban a közokt. miniszter hivatalos kimutatása szerint 8 év óta az állami iskolába járó gyermekek száma apadt 320,379-el. Ellenben a kath. hívek által főtartott iskolákban a gyermekek száma nőtt 734,000-el, tehát a szaporodás ezeknél majdnem kétszer akkora. A templomok látogatása is sokkal jobb, mint azelőtt. A francia tudományakadémia már nem szerepel mint a hitetlenség uszályhordozója, hanem igen jó szolgálatot tett már többször a keresztény hitnek s nyíltan ismerte el a Teremtő uralmát. Megjegyzendő, hogy a kath. iskolákat Franciaországban a nép saját külön költségén tartja. Fizetik az iskolai adót is; de ezzel nem törődve, külön megadóztatják magukat, csakhogy ne legyenek kénytelenek magzataikat vallástalan állami iskolába küldeni.

SZINHÁZ.

A rezervisták. Csaknem teljesen üres ház előtt folyt le tegnap este ennek a fracziából magyarra átalakított jókedvű bohózatnak az előadása. A csekély számú közönség is kitűnően mulatott azonban a jóízű ötleteken és a pompás humoros fordulatokon, melyek a szereplők alakítása folytán még fokozottabb mérvben idézték elő a derült hatást. A mostani időben valósággal aktuális bohózat daczára, hogy telve van régi viccekkel és nóttakkal, úgy látszik még sokáig sem fogja magát tartani a műsoron, de nem Nagyváradon.

Három jutalomjáték. A jövő héten három jutalomjátékban lesz része a közönségnek. Keszler Ede hétón tartja »Othelló«-han. A társulat kedvelt primadonájának Amón Margitnak szombaton lesz a »Három kázmér«-ban Szendrei pedig csütörtökön. A heti műsort ezeken kívül még »Niette« és egy bohózat fogja kitölteni. Holnaphoz egy hétre, a délutáni előadás alkalmával lesz a karszemélyzet jutalomjátéka is megtartva.

Keszler Ede jutalomjátéka hétfőn lesz Othellóban, az örök szóp tragediában. — Esemény számba fog menni ez az előadás már t. i. azért, mert az idei szini saisonban ez lesz az első schakesoareai este. De különös érdekességet kölcsönöz ennek a jutalomjátéknak az is, hogy a mi társulatunk kiváló, genialis tehetségű ifju s már is neves tagja Keszler Ede legjavát fogja alakító tehetségé-

nek bemutatni, — mely a próbák után itélve jóval felül fogja mulni eddigi különben igen szép sikereit. — Reméljük, hogy színültig tömve lesz a szinkör, — mire nagyon is méltó Keszler Ede.

A két tacsó. A párisi Anglia színház nagy szenzációt aratott darabja: »Les deux gosses« mely épen kerek 1000 előadást ért meg, a jövő héten nálunk is szinrekerül. A látványos és érdekesítő színmű tavalay a budai nyári szinkörben csinált sok telt kasszát s bizonyára nálunk is sok nézőt fog a szinkörbe vonzani.

Hivatalos közlemény.

Legtöbb adót fizetők névjegyzéke.

Nagyvárad város adóhivatala által a legtöbb adót fizetők 1898-ik évre összeállított névjegyzéke, az 1886 XXI. t. cz. 25 §-a rendelkezéséhez képest, folyó évi szeptember hó hó 15-ikéig bezárólag az irodaigazgató hivatalos helyiségében közszemlére kitétetik, s erről az érdekeltek oly felhívással értesítetnek, hogy az ellen esetleges felszólalásaikat a folyó évi szeptember hó 16-ik és 17-ik napján mindenkor délelőtti 9 órától déli 12 óráig a város-ház tanácsstermében ülésező igazoló választmány előtt szóval vagy írásban megtehetik.

Figyelmeztetnek azok is, kik a fentebb idézett törvény 26 §-a kedvezményét igénybe venni kívánják, hogy az ülések tartama alatt az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban jogosultságukat minden évben igazolni kötelesek; mivel aki azt igazolni nem tudja, vagy nem jelentkezik: az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől elesik.

Kelt Nagyvárad város tanácsának 1897 évi szeptember 7-én tartott üléséből.

Dr. Bulyovszky József
polgármester,

Hirdetmény.

A véderőről szóló 1889. évi VI. törvény-czikk 55 paragrafussa értelmében előirt ellenőrzési szemle a cs. és kir. hadseregnek a város területén tartózkodó szabadságos és tartalékos legénysége fölött az idén és pedig a cs. és kir. 31 gyalogezred kötelékébe tartozók felett folyó évi október 15-én, más csapattek kötelékébe tartozó nagyvárad illetőségűek lelett október 16-án, a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű legénység felett október 17, a várban, ugy nemkülönb a m. kir. honvédség és az osztrák honvédségnek szintén itt tartózkodó legénysége fölött folyó évi október 23, 24 és 25. napján a honvédlaktanyában, mindenkor reggeli 8 órakor kezdőleg fog megtartatni.

Felhivatik annál fogva a cs. és kir. hadsereghez, az osztrák és magyar királyi honvédség kötelékébe tartozó nem tényleges állományú legénység, hogy az említett napokon a feni kitett időben és helyen pontosan megjelenjék.

Az utószemle a cs. és kir. közös hadseregbeliekre nézve a várban folyó éri november 13. 14-én mindkét honvédségre nézve pedig a honvéd-laktanyában folyó éri november 27-én reggeli 8 órakor fog megtartatni.

Ezen ellenőrzési szemléhez a cs. és kir. közös hadsereg szabadságolt, tartalékos és a mindkét honvédséghez tartozó legénység katoná- illetve honvédigazolványi könyveikkel együtt tartozik megjeleni.

Együttal megjegyztetik, hogy ezen ellenőrzési szemle a védtörvény értelmében csakis egy napig tart, s az illetők megjelenésük utáu ismét szabadságoltatnak.

Az ellenőrzési szemlén való megjelenés alól felmentvük:

a) azok kik ezen évben tényleges szolgálatban állottak, vagy katonai kiképzetésben részesültek, vagy tartalékbeli fegyvergyakorlatot teljesítettek;

b) az ezen évben tényleges szolgálatra, katonai kiképzetésre, vagy tartalékbeli fegyvergyakorlatra bevonult azon egyének, a kik betegség miatt, vagy a katonai fellüvizsgáló bizottság elé vezetésük czéljából ismét szabadságoltattak és pedig akkor is, ha bemutatásuk elmaradt;

c) az igazolvánnyal ellátott tartósan szabadságot altisztek, a kik nyilvános szolgálatban véglegesen, vagy ideiglenesen alkalmazva vannak;

d) a büntetési képen, vagy vizsgálati fogságban állók s a feltételeken szabaddalra helyezett fegyverek is;

e) a tengeri utazási engedéllyel, vagy külföldre szóló utlevelekkel ellátott egyének, ha tényleg hajón vagy külföldön tartózkodnak;

f) azok, akik sz. ellenőrzési szemle idejében a csendőrségnél állanak szolgálatban;

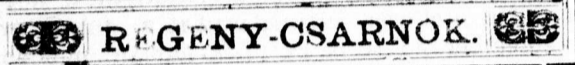
g) a póttartalékosok azon esztendőben, melyen besorozattak;

h) az 1889. évi VI. t.-cz. 31. §.-ában megjelölt s még a legénységi állományban levő lelkészek.

Az ellenőrzési szemlénél meg nem jelenők, vagy elkésve érkezők, az utószemlére kitűzött időben tartoznak megjelenni és az alkalommal, ha előbbi elmaradásokat igazolni nem tudják, katonailag fognak büntettetni.

Kelt Nagyváradon, 1897. év szept. hó 9.

Nagyvárad város katonai-ügyosztálya.



VIZ ALATT.

Elbeszélés.

Írta: ROVETTA G. Ford.: S. J. 18.

Praudino elpirulva futott oda és kinyitotta a kocsi ajtaját. Gegio tüstént ráugrott s mint-hogy cseresznyét evett és kezei piszkosak voltak, ennek nyomait otthagya Praudino kéze-lőin. — Elza grófnő csinos volt a kiszállásnál. Szürke színű porköppönyeg fődte be testét egészen álláig sötét szalmakalap árnyékolta be szeméit, és sűrű fehér fátyol takarta el nyakát és arcát.

Az ifju grófnő úgy volt öltözve, mint anyja (mert Beppa volt legnagyobb részt mindkettő-jük szabónője). legutóljára maradt, előbb óvatosan a kocsi hátsójára lépett és az ifju gróf karjára támaszkodott, mert mint rendesen most reményteljes állapotban volt.

«Meváltotta már a jegyeket? kérdé tüstént éles, barátságosan lényének megfelelő hangon s ez a szegény Praudinot annyira megijesztette, hogy nem tudta miképen mondjon, nem-et.

«De aalóban, — én vártam — —»

«Hát mire várt ön? — Talán, hogy én fogom megváltani az önét is? Talán nem tudja, hogy Velenczébe megyünk? Nem látja, mennyi ember áll a pénztár előtt? Most már ki tudja, meddig kell itt összepréselve állanunk!»

«Méltóságos asszonyom leülhet a váróteremben» mondá egy hordár, ki a bőröndöket és utitáskákat levette a kocsiról.

De Cecilia semmiről sem akart tudni, hanem izgatottan járt-kelt ide-oda, számlálgatta a bőröndöket, ruhás kosarakat és kalapskatulyákat vajjon megvan-e mind, felügyelt rá, hogy mely tárgyakat vigyenek magukkal és melyeket adjanak fel teherárúként. Emellett aztán kiabált, futkározott, mint valami örült, és minden haszontalanság fölött a legnagyobb dühbe jött.

Azt akarta, hogy neki tegyenek legelőször eleget mindenben, mintha az egész világ csak arra való lenne, hogy neki szolgáljon. A legegyszerűbb dolog miatt pokoli lármát csapott semmivel sem volt megelégedve, mindenki iránt bizalmatlankodott. Gegiónak megránczította a fülét, anyjával, ki nem tudott tekintélyt tartani előtte, folyvást czivakodott és legalább is minden tizedik perczen mondogatta: «Volna csak itt férjem, ez vagy amaz nem volna így, vagy úgy.» S midőn ilyen csekélységek miatt indulatba jött, kerek, kővér, viasz-sárga arca kis hegyes orrával vékony ajkaival s alig látható szemöldökével kékes-vörös lett, miközben apró szürke szeméi ilyenkor úgy néztek ki, mintha megőrült volna.

Cecilia születéstől kezdve kereszt, még pedig súlyos kereszt volt, a Navaredo grófnő imádjára nézve.

Ha valaki öt midőn még kis leány volt,

hallgatásra akarta bírni vagy ki akarta küldeni akkor kezében édességnek, néma vagy siró babáknak, főzőedényeknek, vagy más játékszernek kellett lenni. De ha ezen ajándékok nem tetszettek neki, durczás arcczal megállott és el nem mozdult ha pedig nagyon tetszettek, akkor sem ment el mindjárt, hanem megölelte s nedves édességtől ragadós szájával összecskolgota az ajándékozott lábára lépett és kezeivel bepiszkolta gallérját.

Felnövekedvén oly rossz indulata lett, mint egy majom, és beleszeretett anyjának minden imádójába. Ezek rendszerint azzal rázták le magukról, hogy bélyeg-gyűjteményét gazdagították erkölcsös könyveket, virágokat vagy egyéb apróságokat ajándékoztak neki, megcsodálták festői képességét és zongoraművészetét, erősítgetvén, hogy neki valóban szép hangja van. Emellett aztán rosszat beszéltek minden fiatal leányról, kik férjhez mentek, és még rosszabbat a fiatal emberekről, kik amazokat nőül vették. Közülök egy nagyobb számár volt, mint a többi tudniillik D'Abala szolgabíró a ki hasztalan iparkodott az anya tetszését megnyerni, de mert minden áron tetszeni akart neki, szemet hunyt és elvette a lányát.

Mindenki megkönnyebülten lélegzett fel, kivéve a szegény szolgabíró, kit ismerősei nem győztek eléggé sajnálni.

A dohány füstöt Cecilia nem szenvedhette az illatszereket még kevésbé ha hangosan beszéltek rögtön megfájt a feje, ha pedig halkán beszéltek, akkor gyanakodott hogy rosszat beszélnek róla. Minden hónapban más orvosa volt. Minden gyermekénél valóságos hajtóvadást kellett tartani egy olyan dajkára, a ki erős egészség és emellett olcsó volt, de szépnem volt szabad lennie, mert különben féltékenykedett volna rá. Csaknem mindennap új szakácsnőt vagy szobalányt kellett keresni mert egy hétnél tovább egy sem bírta ki nál úgy futottak el mintha tüzzel kergették volna őket.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A király utazása.

Bécs, szeptember 10. (Saját tud. táv.)
Ő felsége ma délelőtt nagy katonai kísérettel a tatai hadgyakorlatokra utazott. A német császár e hó 12-én d. u. érkezik Tatára. Abrucsev, a meghívott orosz vezérkari főnök és a katonai attachék ngyanaz nap, valamivel később érkeznek meg.

Az osztrák képviselőház elnöke.

Bécs, szeptember 10. (Saját tud. távirata.)
A Reichsrath elnökének dr. Ebenhoch a kath. néppárt vezére van kiválasztva.

A király Tatán.

Tata, szept. 10. (Saját tud. táv.)
Ő Felsége ma délután egy és fél órakor Tatára érkezett, a nép óriási lelkesedéssel fogadta az uralkodót. A vasutnál ő Felségét Sárközy főispán üdvözölte, akinek beszédére válaszolva, kijelentette a király, hogy rendkívül sajnálja a magyar árvizkárosultakat s hozzászólta, hogy a jó magyar sziv mindenestre enyhíteni fogja ezen nyomorát. A cerclénél Konholy Thege csillagász képviselő bemutatásakor jó kedvűen jegyezte meg a Felség: „*oh ismerem és még mindég nézi a csillagokat!*“ Molnár János apáttól azt kérdezte: „*mióta plebános Komáromban?*“ mire az apát így felelt: „*tizenöt év óta Felség.*“ „*de most Budapesten van?*“ kérdezte tovább — „*parancsára Felség!*“ válaszolá az apát.

A bevonulás impozáns volt. Ő Felsége láthatólag megelégedett volt s az Eszterházy kastélyba szállt. A király az árviz károsultaknak 1500 frtot adott magán pénztárából.

Ő Felségét a kastélyban József, Jenő és Rajner főherczegek fogadták Eszterházy gróf és nejével együtt. — Este fényesen kivilágították a várost.

Az osztrák parlament megnyitása.

Budapest, szeptember 10. (Saj. tud. táv.)
Az osztrák képviselőház újra összehívása folyó hó 23-ára van kitűzve. Mivel az ülések nem lettek elnapolva, hanem teljesen bezárattak, nem csak a Reichsrathban kell a tisztí kart ujonnan megválasztani képviselőházban, hanem az urak házában is. De változás nem fog történni. Windischgraetz Alfréd herczeg marad elnök, Auersperg hg. és Gróf Hoyos alelnökök az urak házában.

Aranymisés perjel.

Budapest, szeptember 7. (Saj. tud. táv.)
Szalay Alfréd zirzi perjel e hó 8-án ünnepelte áldozársága 50 éves jubileumát.

A delegációk egybehívása.

Budapest, szeptember 10. (Saj. tud. táv.)
A delegációkat az idén október 12-ére hívják össze Bécsbe.

Pulszky Ferencz a ravatalon.

Budapest, szeptember 10. (Saját tud. táv.)
Pulszky Ferencz görög stíliú kettős érczkoporsóban nyugszik a nemzeti muzeumban levő lakásán déli növények és virágokkal gazdagon díszített ravatalon. A temetés ma délután 4 órakor lesz a Kerepesi uti temetőben levő családi sírboltba.

Jókai Mór a következő részvétiratot intézte az özvegyhez:

Méltóságos asszonyom!

Fogadja legmélyebben érzett részvétem kifejezését feledhetetlen férjének, az én igen kedves régi jó barátomnak elhunytá fölötti fájalmában. Vigasztalja az a tudat, hogy gyászában nemcsak összes nemzetünk, de a tudományosság, a szabad szellem egész világa osztozik.

Jókai Mór.

Bánffy és a szerbek.

Budapest, szeptember 10. (Saj. tud. táv.)
A szerb püspökök Bánffy miniszterelnöknel értekezletet tartottak, melyen Bánffy kijelentette, hogy a kormány hajlandó lemondani arról a hatalmáról, hogy egyházi ügyekben harmad-bírói forium legyen. A püspökök kijelentették, hogy az új kongresszustól semmit nem várnak, hanem az összes pártok vezető férfiai Brankovich patriarcha kezdeményezésére Karlóczán fognak összegyűlni.

A német hadgyakorlatok.

Budapest szept. 10. (Saját tud. távirata.)
Hamburgból írják, a német császár 7 órakor, az olasz és szász király 7 és fél, a német császárné és az olasz királyné 8 óra tájt érkeztek a hadgyakorlatok színhelyére. A mai hadgyakorlatnak a következő terv szolgál alapul: Egy képzelt (4 hadtestből álló) hadsereg Coblenz, Neévira és Böhm felől a vasut mentén és a Westervaldon nyomul előre keleti irányban. A sereg menetét két képzelt hadtest kíséri a jobb szárnyon és Mainz felől nyomul előre kelet felé. Egy 6 hadtestből álló keleti hadsereg Altfeld és Tulda felől nyomul előre

A nyugati hadszzályok Kloppenheim-Rosbach közti vonalon a Nieder nyugati partján száll szembe az ellenség támadásával. A keleti hadsereg a német császár vezérlete alatt két hadosztályra osztott 4 hadtesttel támadja meg az ellenséges nyugati hadsereget. A két lovas hadosztályból álló lovas hadtest az ellenséget a jobb szárnyon és hátba támadja meg. Az idő szép, de hűvös.

A béke tárgyalások.

Budapest, szeptember 10. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyból írják: Bujukdesében tegnapi gyűlésük volt a nagyköveteknek. A portán megczáfolják azokat az angol sajtóban terjesztett híreket, a melyek új török javaslatokról szólnak és korainak mondják a békeszerződés még vitás pontjairól elterjedt híreket, bár a kabinet közti tárgyalások a legszebben folynak. Azathanei ülések határnapját Tevfik külügyminiszter és a nagykövetek még nem állapították meg.

A segesvári szászok.

Segesvár, szeptember 10. (Saját tud. táv.) Segesvárt a szászok e hó 2-án a szász gimnásiumi tanárokkal együtt szerdán ünnepet rendeztek, melyen a magyarok ellen bujtogató beszédekkel mondtak. A bujtogatásban különösen kitűnt Schuller Richard tanár.

Uj zsinagóga Bécsben.

Bécs, szeptember 10. (Saj. tudósít. táv.) Bécsben a József városban új zsinagógát akarnak építeni, a városi tanács azonban tiltakozást adott be a kormányhoz a zsinagóga építés ellen.

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, szept. 10. (Saját tud. távirata.) A »Köln Volkszeitung« jelenti: A reggel 6 óra 18 perczkor innen Lakusteinba elindult gyors vonat Urbuch állomásnál beleszaladt egy tehervonatba, amelynek négy kocsija kisiklott. A gyorsvonat mozdonya és három kocsija kisiklott. A podgyázmester rögtön meghalt. A tehervonat egyik fékezője meghalt és állítólag több utas megsebesült.

Széchenyi Ödön gróf balesete.

Budapest, szeptember 10. (Saját tud. táv.) Széchenyi Ödön basa altábornagy, mint konstantinápolyból írják, egy stambuli tüzeset alkalmával lábán megsérült, s tíz nap óta fekszik. Állapota nem veszélyes.

Felkelés Ázsiában.

Budapest, szeptember 10. (Saj. tud. táv.) A »Times« jelenti Simlából: Az indiai kormány átiratban tudatta az afganisztáni emirrel, hogy a határ melletti hadműveletek csak arra a célra szolgálhatnak, hogy a hadolaki-mullah-t és követőit megfenyítsék. A törzsek függetlenségét nem támadja meg, sem azon a területen állandóan meg nem telepednek. Az átirat megnyugtatta az afganisztáni emirt, akinek azt mondták, hogy Afganisztánt fogják megtámadni.

Uj török követ.

Budapest, szeptember 10. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyból írják, Tevfik pasa, a teheráni török nagykövetet a legutolsó határszéli események következtében visszahívták és ez álláson való elődjét, Semsedin basa mostani vál-i rélit nevezték ki.

A kubai felkelés.

Budapest, szeptember 10. (Saj. tud. táv.) Három felkelő csapat dinamit lövegekkel tá-

madta meg Victoria de Las Tumas erődöt. A 300 főnyi helyőrség a lakosság segítségével visszaverte a támadókat és 87 embert közülök elfogott.

KÖZGAZDASÁG.

Hatóságilag kezelteni a kenyérsütést

Az aratás még alig vette kezdetét, már a kenyér ára kezdett emelkedni a székek pedig annyira kicsire szabták süteményeiket, hogy alig nagyobbak az érte követelt pénz darabnál.

Nem vagyunk még a cséplés végén és termésünk igen gyenge, mind a mellett lesz annyi, hogy nem kell fa gyökereken élőköndnünk, de ha más országok terményére lennénk is utalva azért épültek vízi és vasutaink, hogy a kenyérnek valót is behozhassák, nehogy az emberiség éhen haljon.

Az ország szűktermését felhasználják már most az élelmi cikkekkel, de különösen a kenyérral kufárkodó üzérek és már is oly magas árban bocsátják piacra, hogy alig képes a szegény munkás annyit keresni, hogy családjának napjában csak egyszer is jóllakhassék kenyérral; mi lesz akkor, ha be áll a téli munka szünet, a mikor a szegény ember munkát nem kap?

Évtizedekkel ezelőtt hangoztatták már, hogy a községi takarékosk megtárolat hatóságilag kellene szervezni ott, ahol a községi képviselőtestületek azt társadalmi uton nem létesíthették.

Rövid időn bemegyünk a télbe, látjuk előre, hogy ezrek lesznek kitéve az éhínségnek és tapasztaljuk, hogy a kenyér ára mennyivel magasabb, mint annak lenni szabad volna a mai gabona árak mellett és nem kellene a hatóságoknak csupán az emberbaráti szeretetre bizni az éhező ezreket és ha dicső szabad iparunk hienái saját zsebük megtöltésére szándékoznak felhasználni ezen szomorú helyzetet, lépjen közbe a hatóság oly formán, hogy állítasson fel sütődéket saját szigorú ellenőrködése mellett és szolgáltatassa a kenyeret haszonnélkül az összeirt szegény családok részére, — úgy a pék süteményekre nézve is jó lenne ha a városi hatóságok saját szigorú felügyeletük mellett állítanának fel sütődéket, honnét a városi polgárság láthatná el magát olcsóbban, mert a hogy indult a sütődék visszaélése tizszeres drágasági pótlékkal sem lehet kiegyenlíteni az élelmi cikkeknel mutatkozó árkülömbözetet a tisztviselőnek.

Ily uton lehetne a tulkapásokat megtorolni s a polgárságon segíteni addig is, míg nagy a törvény intézkedhetik ily visszaélések ellen, vagy az élelmi cikkek árusítása szövetkezeti leg fog kezelhetetni. Sz.

Mikor lesz a szüret? A szőlő gerezdek neki indultak az érésnek úgy, hogy a szőlő kirtokosság. már kezd foglalkozni a szüret kérdésével. A nagyvárad hegyközség is e hó végén fogja az őszi közgyűlést tartani, melyen a szüreti időt is meghatározzák. Mint értesülünk, — mivel a folytonos esőzések miatt a szőlőcukor tartalma nem fejlődhetett ki eléggé, a szüretet, csak október közepén fogják megtartani. A nagyvárad közép és elemi iskolákban, ez alkalomból két napi szüneti időt fognak adni.

Nagyvásár. A nagyvárad országos vásár fog kezdődni. Előbb a lóvásárt, aztán a kirakó vásárt tartják meg. Előreláthatólag az idei vásár rendkívül népes lesz. A többi őszi vásárok is mindig nagy érdeklődés mellett folytak le.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. szeptember 10-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — —	122.50
Magyar koronajárdék	— — — —	99.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — —	122.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — —	102.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	121.25
Mag ar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — —	98.—
Alalmé ési jog megváltási kötvény	— — — —	100.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — —	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — —	155.—
Ti zaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	141.—
Oszták járdék papirban	— — — —	102.25
Oszták járdék ezüstben	— — — —	102.25
Oszták járdék aranyban	— — — —	124.50
Oszták korona járdék	— — — —	101.50
1860. oszták államsorsjegyek	— — — —	144.50
Oszták magyar bankrészevény	— — — —	945.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	396.—
Oszták hitelintézeti részvény	— — — —	365.70
Páris vista	— — — —	348.50
20 márkás arany	— — — —	951.—
Német birodalmi márka	— — — —	58.75
London vista	— — — —	119.70
Páris vista	— — — —	47.50
20 márkás arany	— — — —	11.72

SZERKESZTŐI POSTA.

F—z. Helyben. Cikkében sok igazság van, egy kis kiigazítással és bővítéssel közölhetjük volna — egy héttel ezelőtt; de egy napilapnál fő az aktualitás. Gyorsan kell írni mindenről. Mikor cikkét megkaptuk, már ki volt szedve ugyanazon témáról a mi multkori vezércikkünk, mely ezenkívül még az újabb idevonatkozó adatokat is tartalmazta. Máskor idejekorán tessék papirra vetni gondolatait.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Bérlet 131-ik szám.

Bérlet 131-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

az arad-nagyvárad színtársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi szeptember 11-én

Rontai Boriska jutalomjátéka.

BOSZORKÁNYVÁR.

Nagy Operette.

Kezdeté 7, vége fél 10 órakor.

Holnap vasárnap, bérletfolyamban:

Két előadás.

Délután fél 4 órakor, félhelyárakkal:

Bérletszünet.

Bérletszünet.

A vigécek.

Fővárosi életkép dalokkal.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

TRILBY.

Szinmű.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.



Olcsó tisztán kezelt

HEGYI BOROK

eladók

50 literen felüli mennyiségben, hectoliterenként 30., 36., 40., 50., és 60 forintért szállítanak 1880-iki egy liter 60 kr., 1883-iki 60 kr., 1885-iki 50 kr., 1886-iki 50 kr., 1887-ik 30 kr., 1888-iki 36 kr.

A hordók előállítási árban számíthatnak és 6 héten belül visszavétnak a borok után vét mellett szállítanak. A borok tisztaságáról és valódiságáról kezeskedem.

Becsés megrendelésüket kérem,

271 5-0

tisztelettel

Czeplédy Sándor

Zöldfa-Szálloda bérloje.



FREYBERGER ALBERT

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára
Nagyvárad, Fő-utca.

Van szerencsém tisztelt vevőim s a n. é. közönség sz. tudomására hozni, hogy
megnagyobbított kézimunka raktáramat,
mely felülmul minden nagyobb város kereskedéseit, azon kellemes helyzetbe jutot-
tam, hogy az eddiginél

50 százalékkal olcsóbban

árusíthatom a raktáramon levő legszebb kivitelű kézimunkákat s a hozzávaló anya-
gokat. — Ugy szintén *gyermek ruhák és felöltők félárban* míg a készlet tart.
Nagy választék van *ing, blouseokban.*

Harisnyakötések mérsékelt árban eszközöltetnek.

Ugyanítt kapható valódi csehországi molymentes *fosztott libatoll s pehely,*
melynek szives megtekintését tisztelettel kéri

272 1-5

FREYBERGER ALBERT.

➡ **Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.** ➡

UJ

Confectio-üzlet megnyitás!

A már 31 év óta főnnálló kizárólagos

női és leány-gyermek felöltő raktárunkat

szeptember hó 1-től

➡ **Zöldia-utca Munk-féle házba** ➡
helyeztük át.

Üzletünket az áthelyezés folytán egészen ujonnan fővárosi mintára
rendeztük be s így a t. vevőközönség legmesszebbmenő igényeit is kielé-
gíthetjük, miután raktárunk oly **dusan van felszerelve,** hogy ott bármely
évadra való szükségletét a **legsolidabb árak** mellett beszerezheti.

Pontos kiszolgálásról és jutányos árakról a t. hölgyközönséget bizto-
sítva, további szives pártfogását kéri

tisztelettel

Heiman Lipót és Társa.

94-19-20

➡ **Őszi idényre divat-ujdonságok.** ➡

➡ **Legújabb divatu felöltők nagy választékban.** ➡